

Preventie- en handhavingsplan alcoholmatiging jeugd in Gooi en Vechtstreek

oktober 2014,
Gemeenten in Gooi en Vechtstreek
GGD Gooi & Vechtstreek

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Leeswijzer	4
Inleiding en kader integrale aanpak.....	5
Hoofdstuk 1. Integrale aanpak riskant alcoholgebruik jeugd noodzakelijk	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Oorzaken, gevolgen en kosten riskant alcoholgebruik door jongeren.....	8
1.3 Integrale aanpak alcoholgebruik jeugd werkt, maar vraagt continuering; resultaten 2007 t/m 2014	9
1.4 Ontwikkelingen en conclusies van invloed op preventie en handhaving	10
1.5 Integrale aanpak preventie en handhaving alcohol jeugd 2015-2016.....	12
1.6 Regie, projectleiding en communicatie.....	13
1.7 Evaluatie, monitoring en beleid.....	15
Hoofdstuk 2. Educatie en voorlichtingsactiviteiten 2015 t/m 2016.....	16
2.1 Inleiding	16
2.2 Educatie en voorlichtingsactiviteiten 2015 tot en met 2016	16
Hoofdstuk 3. Handhaving; naleving leeftijdsgrenzen alcohol DHW	21
3.1 Doel	21
3.2 Regionale aanpak van toezicht.....	21
3.3 Risico analyse.....	22
3.4 Werkwijze/controle en handhaving naleving leeftijdsgrenzen.....	22
Hoofdstuk 4. Voorstel inzet en financiering 2015 tot en met 2016.....	26
Bijlage 1 Educatie, beleid en handhaving 2015 t/m 2016	28
Bijlage 2 Rol lokaal regisseurs/coördinator binnen programma Samen aan de slag tegen riskant alcoholgebruik jeugd.....	29

Voorwoord

Sinds enige jaren wordt in onze regio een alcoholmatigingsbeleid gevoerd. Gemeenten, GGD en andere partijen hebben dit vormgegeven in het programma Samen aan de Slag riskant alcoholgebruik jeugd. Met dit programma zijn successen geboekt, maar nog steeds zijn er grote groepen jongeren die riskant drinken.

Met de verantwoordelijkheid van gemeenten voor toezicht en handhaving sinds 2013 en de leeftijdsverhoging voor alcohol naar 18 jaar sinds 1 januari 2014 is continuering van de bestaande inzet noodzakelijk. Met voorliggend plan wordt de integrale aanpak van preventie en handhaving voor 2015 en 2016 beschreven. Alleen op deze wijze kan resultaat behaald worden.

Ik ga ervan uit dat iedereen de komende jaren (opnieuw) zijn/haar verantwoordelijkheid pakt om dit plan tot een succes te maken.

Elbert Roest
Burgemeester Laren
en voorzitter werkgroep
Handhaving Alcohol Jeugd

Leeswijzer

Het preventie- en handhavingsplan bestaat uit de volgende onderdelen:

In de inleiding wordt het kader van de integrale aanpak weergegeven.

Hoofdstuk 1 beschrijft de gemeenschappelijke doelen, de integrale aanpak, de resultaten op hoofdlijnen en nieuwe ontwikkelingen/beleidslijnen voor de komende programmaperiode.

De preventie/educatieactiviteiten worden uitgewerkt in hoofdstuk 2 en toezicht en handhaving in hoofdstuk 3. Hoofdstuk 4 betreft de inzet en financiering alsook enkele nieuwe voorstellen.

Inleiding en kader integrale aanpak

Per 1 januari 2013 hebben gemeenten nieuwe wettelijke taken in het kader van toezicht en handhaving vanuit de nieuwe Drank- en Horecawet (DHW) gekregen. Per 1 januari 2014 is ook de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop, alcoholbezit en gebruik in de openbare ruimte verhoogd van 16 naar 18 jaar. Gemeenten zijn sindsdien de belangrijkste uitvoerder van de Drank en Horecawet. Zowel ten aanzien van juridische, handhavings- als educatieve aspecten is de gemeente nu de regisseur van het alcoholbeleid. In de nieuwe DHW (art.43a) wordt verder aangegeven dat gemeenten een Preventie- en Handhavingsplan dienen op te stellen voor een integrale aanpak inzake alcoholgebruik door jongeren. Hiermee legt de overheid een juridische basis voor de verbinding tussen preventie en handhaving en wordt het in de regio Gooi en Vechtstreek gedragen uitgangspunt bevestigd dat alleen een combinatie van alcoholpreventie en handhaving een effectieve aanpak realiseert.

Het Preventie- en Handhavingsplan dient elke 4 jaar tegelijkertijd met de nota lokaal gezondheidsbeleid¹ te worden vastgesteld, het eerste vóór 1 juli 2014. In de regio Gooi en Vechtstreek is er voor gekozen om het plan² in december 2014 tegelijkertijd aan alle gemeenteraden voor te leggen. Hierdoor kunnen nieuwe onderzoeksresultaten en de eerste ervaringen met de handhaving worden meegenomen. In voorliggend preventie- en handhavingsplan wordt de integrale aanpak Gooi en Vechtstreek voor alcoholpreventie, toezicht en handhaving weergegeven. Voortgeborduurd wordt hierbij op het integrale programma 'Samen aan Slag tegen riskant alcoholgebruik jeugd' van de regiogemeenten. Dit programma wordt al enige jaren succesvol ingezet.

Programma 'Samen aan de slag tegen riskant alcoholgebruik jeugd in Gooi en Vechtstreek'

In de regio Gooi en Vechtstreek loopt sinds 2007 met succes het regionale samenwerkingsprogramma 'Samen aan de slag tegen riskant alcoholgebruik jeugd'. 'Samen aan de slag' heeft als doel het riskante alcoholgebruik van jongeren in de regio aan te pakken. Aanleiding was het relatief hoge en frequente alcoholgebruik onder jongeren in de regio en de jonge startleeftijd waarop het eerste glas werd gedronken. De gemiddelde leeftijd waarop jongeren destijds aangaven met alcohol drinken te beginnen, was 12 jaar. Een derde van de leerlingen (van 13-15 jaar) zei toen in de afgelopen vier weken minstens één keer meer dan vijf glazen bij een gelegenheid gedronken te hebben. Dit was aanzienlijk meer dan het landelijk gemiddelde, dat toen op een vijfde lag (E-movo, GGD G&V, 2006).

'Samen aan de slag' is een integraal samenwerkingsprogramma van de negen regiogemeenten, GGD, verslavingszorg en politie. Daarnaast wordt er samengewerkt met andere partners zoals scholen, sportverenigingen, horeca en supermarkten. Omdat het een integrale aanpak betreft zijn bestuurders en beleidsmedewerkers van diverse sectoren van de gemeenten in meer of mindere mate betrokken: gezondheidszorg, jeugd, sport, onderwijs, toezicht en handhaving, openbare orde en veiligheid en vergunningen. Het programma heet niet voor niets 'Samen aan de slag': alleen als alle partijen hun verantwoordelijkheid nemen, kan het riskante alcoholgebruik van jongeren teruggebracht worden.

Gezien de wijzigingen vanaf 2007 in de Drank en Horecawet en de nieuwe handhavingstaken is het wenselijk om voor de komende jaren opnieuw de ambities te herzien en overeenstemming op inter-

¹ In veel gemeenten is het lokaal gezondheidsbeleid inmiddels onderdeel van het Wmo-beleid of breder van het beleid m.b.t. het sociaal domein.

² Een eerdere versie van het preventie- en handhavingsplan is in 2013 aan de afzonderlijke colleges van de regiogemeenten voorgelegd. Vanwege het besluit in de 2de helft van 2013 om de leeftijdsgrens voor alcohol per 1 januari 2014 te verhogen is besloten het plan te actualiseren.

en intra-gemeentelijk niveau te hebben over de gewenste integrale aanpak (2015 tot en met 2016³) met betrekking tot:

- de doelen die we met de integrale aanpak willen bereiken
- de afzonderlijke doelen voor preventie/educatie en handhaving om deze integrale aanpak te realiseren en
- de verbindingen: waar en hoe preventie/educatie en handhaving samen optrekken
- de financiering van preventie/educatie en handhavingsactiviteiten

Kern van de aanpak is het realiseren van een *gedragsverandering* ten behoeve van gezondheidswinst. Hierbij gaat het zowel om gedragsverandering van jongeren als van volwassenen (ouders, docenten, trainers, alcoholverstrekkers e.d.). Het gaat dan niet alleen om het bevorderen van de bewustwording, maar ook om het stimuleren van participatie t.b.v. gedragsverandering (via bijv. zelfregulerende systemen in de horeca). In het meest ideale geval heeft de gemeente daarbij alleen een regisserende en faciliterende rol, máár wel met een eenduidige strikte handhaving, gekoppeld aan handhavingscommunicatie, als back-up.

Voor zowel de preventie/educatie als de handhaving geldt dat een *regionale eenduidige aanpak* wenselijk is. Jongeren houden zich immers niet aan gemeentegrenzen, zeker niet wat het uitgaan betreft. Gemeenten kunnen in dit opzicht ook een efficiencyslag maken. Dit neemt niet weg dat de lokale cultuur ook van belang kan zijn om burgers op een passende manier aan te spreken op hun verantwoordelijkheden en gedrag. Naast de regionale aanpak is er dus mogelijkheid tot lokale inkleuring waarmee ingespeeld kan worden op lokale aandachtspunten en kansen.

³ De beleidsperiode beslaat 2 jaar, d.w.z. tot en met 2016 (i.p.v. 2018). Dit heeft enerzijds te maken met het aflopen van de financiële dekking voor de extra preventieactiviteiten in 2016 (zie het in 2013 geaccordeerde en gefinancierde preventieplan 2014 t/m 2016). Anderzijds met het feit dat een tijdige evaluatie nodig is van de tot dan toe opgedane ervaringen met de nieuwe leeftijdsgrens en de handhaving hiervan.

Hoofdstuk 1.

Integrale aanpak riskant alcoholgebruik jeugd noodzakelijk

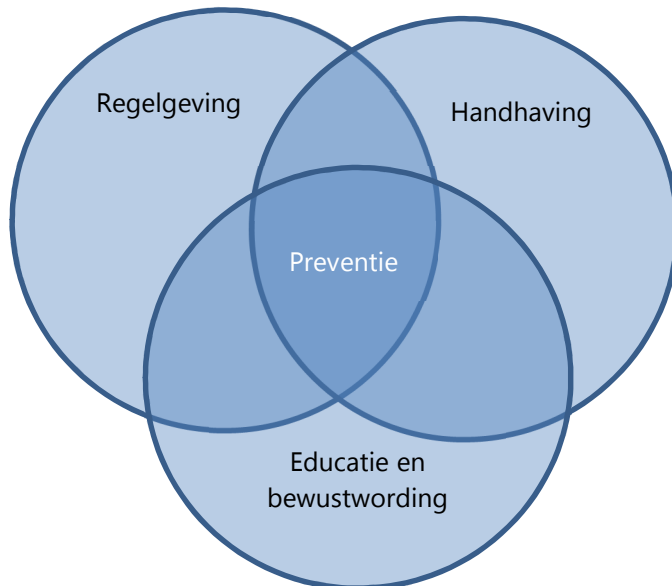
1.1 Inleiding

Alcoholmatigingsbeleid heeft alleen kans van slagen wanneer de boodschap en bijpassende maatregelen in een groot aantal settings vanuit een eenzelfde basisprincipe (géén alcohol onder de 18 jaar) worden genomen.

Een effectief lokaal alcoholbeleid kent drie pijlers:

1. Educatie (en bewustwording)
2. Regelgeving
3. Handhaving

Uit onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie is gebleken dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van (schadelijk) alcoholgebruik. Dit kan op verschillende manieren gebeuren, zoals het beperken van de schenk- of openingstijden van verkooppunten, het tegengaan van prijsacties (belangrijke voorspeller voor alcoholgebruik) en meer toezicht op de naleving van de leeftijdsgrenzen. Voor deze maatregelen vormt de Drank- en Horecawet de basis, e.e.a. kan worden vastgelegd bij verordening. Reden waarom de pijler regelgeving één van de hoofdpijlers is van een effectief lokaal alcoholbeleid.

Effectieve preventie van riskant alcoholgebruik jeugd vraagt om op elkaar afgestemde activiteiten op het terrein van educatie en bewustwording, regelgeving én handhaving (Preventiemodel Reynolds, 2003)

Het is vrijwel onmogelijk de pijler Regelgeving goed in te zetten zonder hulp van de pijler Educatie en Bewustwording én van de pijler Handhaving. Een regel zonder voldoende handhaving is een loze regel. Handhaving is essentieel voor de effectiviteit van de regelgeving. Het minder beschikbaar maken van alcohol is op zichzelf vaak niet populair onder het grote publiek en onder alcoholverstrekkers. Educatie en bewustwording zijn daarom vooral nodig om draagvlak te creëren voor de te nemen maatregelen. De uitleg dat regels niet bedoeld zijn om het ondernemers, verenigingen, jeugd of ouders lastig te maken, maar dat regelgeving nodig is ter bescherming van de volksgezondheid en veiligheid is heel belangrijk. Bewustwording van de risico's van alcoholgebruik zal bijdragen aan

draagvlak voor beleid en regelgeving onder stakeholders. Het omgekeerde geldt echter ook: aandacht voor educatie en bewustwording zonder duidelijke regels en toezicht op deze regels is zinloos (STAP, 2012).

1.2 Oorzaken, gevolgen en kosten riskant alcoholgebruik door jongeren

Oorzaken

Er zijn vanuit de literatuur diverse factoren aan te wijzen die van invloed zijn op het alcoholprobleem, met name:

- alcohol is ruim beschikbaar en goedkoop
- mixdranken zijn populair onder jongeren
- leeftijdsgrenzen worden slecht nageleefd
- ouders zijn tolerant
- voorlichting alleen aan jongeren heeft weinig effect

Deze diversiteit aan oorzaken onderbouwt de noodzaak van een integrale aanpak met educatie, regelgeving en handhavingsactiviteiten binnen meerdere settings.

Gevolgen riskant alcoholgebruik jeugd

Steeds meer aandacht is er de afgelopen jaren voor de gevolgen van alcohol op het puberbrein, naast de reeds andere bekende gevolgen voor de gezondheid. Puberhersen zijn volop in ontwikkeling. De hersenen maken tot ca. het 24e levensjaar 'groeispurts' door en alcohol kan een versturende werking op dit proces hebben en blijvende functionele stoornissen veroorzaken. Vooral het drinken van veel alcohol in korte tijd is schadelijk voor het brein. Met name leer- en geheugenfuncties lopen hierbij gevaar. Pubers met alcoholproblemen scoren lager dan andere jongeren op taalvaardigheid, intelligentie, aandacht en ruimtelijk inzicht.

Ook zijn het vermogen om vooruit te denken, gevolgen in te zien en verantwoordelijkheid te nemen nog niet volledig ontwikkeld. Mede daarom biedt (overmatig) alcoholgebruik op korte termijn een vergrote kans op agressief gedrag, seksueel risicogedrag en ongelukken, vaak in combinatie met overlast.

Nb Overigens is bij jongeren het kalmerende/verdovende effect van alcohol minder sterk dan bij volwassenen, waardoor de risicovolle effecten juist bij hen sterker kunnen optreden.

Kosten riskant alcoholgebruik jeugd en volwassenen

Verskillende onderzoeken laten zien dat een meerderheid van daders van uitgaansgeweld onder invloed was van alcohol. De landelijke cijfers variëren van 52 tot 86 procent. Verder is bij 10 procent van het letsel waarmee jongeren op de spoedeisende hulp van een ziekenhuis terechtkomen, alcohol in het spel. De medische kosten van ongevallen en letsel in de groep 10- tot 24-jarigen waarbij alcohol in het geding is, worden geraamd op 31 miljoen euro per jaar (CVGU, 2011).

De maatschappelijke kosten die riskant alcoholgebruik van jongeren en volwassenen met zich meebrengen zijn nog omvangrijker. Jaarlijks kost het gebruik (of misbruik) van alcohol de samenleving in totaal 2,6 miljard euro. Deze kosten zijn onder te verdelen in kosten voor de verslavingszorg (68 mln euro), algemene gezondheidszorg (115 mln euro), werk/productiviteitsverlies (1.554 mln euro) en misdrijven/overtredingen (841 mln euro) (STAP, december 2010)

1.3 Integrale aanpak alcoholgebruik jeugd werkt, maar vraagt continuering; resultaten 2007 t/m 2014

Regionale doel(en) integrale aanpak alcohol jeugd 2007 t/m 2014

Doel van de integrale aanpak is het verminderen van het riskant alcoholgebruik van jongeren in de regio. Dit doel kan worden opgesplitst in de volgende subdoelen:

1. Het verminderen van het percentage jongeren dat onder de 16 jaar alcohol drinkt én het verhogen van de startleeftijd;
2. Het tegengaan van overmatig drankgebruik (waaronder binge⁴ drinken) door m.n. 16 en 17 jarigen;
3. Verbetering van de naleving van leeftijdsgrenzen door alcoholverstrekkers (horeca, supermarkten, cafetaria's en sportkantines);
4. (Indirect/als neveneffect) Het terugdringen van alcohol gerelateerde overlast en verstoring van de openbare orde.

In 2014 zijn, gezien de leeftijdsverhoging naar 18 jaar, een tweetal doelen toegevoegd:

5. Het verminderen van het percentage jongeren dat onder de 18 jaar drinkt;
6. Afname van de tolerantie van ouders t.o.v. alcoholgebruik door jongeren (onder de 18 jaar).

In 2009 werd verbetering van de resultaten t.o.v. 2005 verwacht, voor 2013 verbetering t.o.v. de cijfers uit 2009.

Evaluatie 2007 tot en met 2014

Het programma 'Samen aan de slag' is geëvalueerd door gegevens over het alcoholgebruik van jongeren uit E-movo 2013 te vergelijken met gegevens van 2009 en 2005. E-movo (Elektronische monitor en voorlichting) is een door de GGD digitaal uitgevoerd onderzoek onder leerlingen van klas 2 en 4 van het voortgezet onderwijs. Verder zijn er in 2009, 2010, 2012, 2013 en 2014 Mysteryshop-onderzoeken gehouden bij alcoholverstrekkers om zicht te krijgen op de naleving van leeftijdsgrenzen. Het ziekenhuis Tergooi (SEH) levert jaarlijks cijfers aan inzake alcoholvergiftigingen.

Uit de voornoemde vergelijkingen komen de volgende resultaten naar voren:

- Ad 1 Het alcoholgebruik onder de 16 jaar is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Ten opzichte van eerdere jaren wordt er in 2013 opnieuw minder vaak alcohol gedronken. In 2005 had 54% van de jongeren in de afgelopen 4 weken alcohol gedronken, in 2013 is dat 36%; De gemiddelde startleeftijd waarop alcohol gedronken wordt, is toegenomen van 12.3 in 2005 naar 12.8 in 2009 en 13.4 jaar in 2013. Deze regionale resultaten zijn vergelijkbaar met de landelijke trend;
- Ad 2 Het binge drinken is heel langzaam iets aan het afnemen, maar is nog steeds fors. In 2013 dronk 26% van de jongeren binge versus 29% in 2009;
- Ad 3 De naleving van de leeftijdsgrenzen in 2010 en 2012 is enorm verbeterd ten opzichte van 2009. Uit het eerste Mysteryshop-onderzoek in 2009 bleek dat de naleving slecht was. Slechts in 1 op de 5 gevallen (18%) kregen 15-jarige jongeren géén alcohol, in 82% van de gevallen dus wel. De resultaten van het Mysteryshop-onderzoek in 2010 bij alcoholverstrekkers geeft aan dat er een flinke verbetering in de naleving van de leeftijdsgrens is opgetreden van 18% correcte naleving in 2009 naar 56% in 2010. Het Mysteryshop-onderzoek uit 2012 laat zien dat

⁴ Onder binge drinken wordt o.a. verstaan: 6 glazen alcohol of meer nuttigen tijdens één enkele gelegenheid

de 15-jarigen bij iets meer dan de helft van de zaken alcohol kunnen kopen, een kleine teruggang in vergelijking met 2010, maar nog steeds een grote verbetering ten opzichte van 2009. In 2014 is de naleving bij 17 jarigen 49% (0-meting), hetgeen een positief resultaat is, zo vlak na de verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar. De naleving bij 15 jarigen is ook weer toegenomen en bedraagt in 2014 65 %.

Ad 4 Geen gegevens.

De resultaten voor de toegevoegde doelen in 2014:

Ad 5 Nog geen gegevens;

Ad 6 Het percentage ouders dat in 2014 18 jaar een normale leeftijd vindt om te beginnen met alcohol is ten opzichte van 2006 en 2011 toegenomen (in 2014: 60%);

De resultaten tonen aan dat de gezamenlijke inspanning van betrokken partijen (ouders, scholen, sportkantines, alcoholverstrekkers, politie, gemeenten, verslavingszorg, GGD en (tot 2013) VWA) effect heeft gehad. De doelen zijn gehaald. De nieuwe wetgeving vanuit het rijk heeft de gemeenten veel inspanning gekost, maar de resultaten zijn hoopgevend. Alcoholmatigingsbeleid vergt echter een lange adem, er zijn immers nog steeds grote groepen jongeren die riskant drinken.

Duidelijk moge zijn dat de bijdragen die de afzonderlijke activiteiten hebben op het behalen van de betreffende doelstellingen niet zijn aan te geven. Er spelen immers tal van andere factoren een rol die van invloed kunnen zijn. Bovendien is het juist de combinatie van de drie pijlers (educatie, regelgeving en handhaving) die tezamen effect sorteren. Wel kan vanuit de literatuur gezegd worden dat de ene activiteit meer dan de andere van invloed is op het bereiken van een doelstelling.

Zo spelen bij het behalen van doelstelling 1. (verhogen startleeftijd en afname % jongeren dat onder de 16 alcohol drinkt) zowel preventie- als handhavingsactiviteiten een rol. Bij doelstelling 2. (minder binge drinken) en 3. (verlaging tolerantie ouders t.o.v. alcohol onder de 16 jaar) speelt voornamelijk preventie een rol en bij 4. (verhoging naleving leeftijdsgrenzen) met name de handhavingsactiviteiten. Preventie/educatie en handhaving zijn beide (mede) van invloed op het behalen van doelstelling 5. (vermindering overlast).

Op grond van de positieve resultaten in de afgelopen jaren met 'Samen aan de slag' én het feit dat er nog steeds sprake is van een gezondheids- en veiligheidsprobleem onder deze doelgroep, stelden de stuurgroep Alcohol Jeugd en het Portefeuillehoudersoverleg Gezondheidszorg/Jeugd in 2013 vast dat continuering van het programma noodzakelijk en zinvol is. Door de bestuurders werd ingestemd met de continuering van de integrale aanpak met inzet van voorlichting (educatie en bewustwording), regelgeving en handhavingsactiviteiten 2014 tot en met 2016. Hiermee werd ook de jaarlijkse financiële dekking voor de extra preventieactiviteiten geaccordeerd, zijnde een bedrag van €47.000,-

1.4 Ontwikkelingen en conclusies van invloed op preventie en handhaving

De afgelopen programmaperiode heeft een aantal conclusies voor toekomstig beleid opgeleverd. Tevens is er sprake van enkele beleidsontwikkelingen die van belang zijn voor het vervolg van het alcoholmatigingsbeleid:

- Naast het overgaan van de handhavingstaak naar de gemeenten en het verhogen van de leeftijdsgrens is er nog een belangrijke ontwikkeling van belang voor het alcoholmatigingsbeleid n.l.: Investering in preventie wordt lonend voor gemeenten gezien tegen de achtergrond van de transitie Jeugdzorg (implementatie 1/1/2015). In dit kader komen zowel de preventieve activiteiten, als de zorg (licht of zwaar) in handen van de gemeenten. Hiermee komt eindelijk de 'winst' van preventie ook terug bij de investeerder, i.c.

de gemeente. Investeren in preventie, bijv. gerichte (alcohol-) opvoedingsondersteuning kan leiden tot een minder beroep op dure verslavingszorg en jeugdzorg;

- Nu de handhaving een structurele taak van de gemeenten is, is het belangrijk ook de preventieactiviteiten te borgen. Immers alleen de combinatie van preventie/educatie en handhavingsactiviteiten bevordert het succes;
- De vormgeving en de uitvoering van het noodzakelijke integrale karakter van het alcoholmatigingsbeleid binnen gemeenten dienen een nog stevigere basis te krijgen. Hiervoor is het wenselijk dat er binnen elke gemeente een lokaal regisseur formeel wordt aangewezen. De lokaal regisseur speelt als initiator, stimulator en verbinder een cruciale rol, ook bij de borging van succesvolle onderdelen (zie bijlage 2);
- De rol van ouders wordt steeds meer erkend: het stellen van duidelijke grenzen, het beschikbaar hebben/stellen van alcohol en het "voorleven" van gezond gedrag. Het voorlichten en het betrekken van ouders vormen daarom een onmisbaar onderdeel van het programma;
- Het verhogen van de leeftijdsgrens naar 18 jaar is een succes van de inspanningen van diverse regionale alcoholprojecten en landelijke instituten. Wel vergt deze leeftijdsverhoging extra inzet voor de handhaving en een intensief en langdurig voorlichtingsaanbod in meerdere settings. Gedragsverandering vereist een lange adem;
- De huidige 16- en 17 jarigen vormen vanwege de leeftijdsverhoging per 1 januari 2014 een overgangsgroep. De verwachting is niet dat jongeren, die inmiddels drinken, per die datum zullen stoppen. Het binge drinken van 16/17 jarigen zal dan ook niet meteen met verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar verminderen. Extra inzet op 16/17 jarigen dient te worden gecontinueerd. Natuurlijk is daarnaast blijvende aandacht nodig voor 16 en 17 jarigen die na 1 januari 2014 (nog) niet drinken. Dit om te voorkomen dat zij alsnog voor hun 18de gaan drinken;
- Mysteryshop-onderzoeken, gekoppeld aan handhavingscommunicatie hebben hun effect bewezen en vormen inmiddels een wezenlijk onderdeel van het handhavings- en veiligheidsbeleid van gemeenten;
- Ook de Boete of Kanskaart interventie (zie hoofdstuk 2 en 4) heeft een bijdrage geleverd. Na de landelijke evaluatie in het 3de kwartaal 2014 moet duidelijk worden of deze interventie – mede in het licht van de veranderingen in het kader van toezicht en handhaving- in de huidige vorm kan blijven bestaan of aangepast moet worden;
- Registratie van relevante gegevens gekoppeld aan alcohol kunnen in de toekomst het beleid verder onderbouwen en aanscherpen (zoals politiecijfers inzake incidenten, ongelukken, overlast, RBL-cijfers inzake schooluitval/verzuim gerelateerd aan alcohol).

1.5 Integrale aanpak preventie en handhaving alcohol jeugd 2015-2016

De eerdergenoemde ontwikkelingen en conclusies zijn meegenomen bij de vormgeving van de plannen van aanpak van preventie/educatie en handhaving voor 2015 tot en met 2016 (zie hiervoor hoofdstuk 3 en 4). Met de plannen van aanpak wordt een bijdrage aan onderstaande doelen tot en met 2016 nagestreefd.

Regionale doelen 2015 tot en met 2016

- Het verminderen van het percentage jongeren dat onder de 16 jaar alcohol drinkt (in 2015 minder dan 36% (2013)) ;
- Het verminderen van het percentage vierdeklassers (i.c. 15/16 /17 jarigen) dat overmatig alcohol drinkt (in 2015 minder dan 26% (2013));
- Het verhogen van de startleeftijd waarop jongeren alcohol gaan drinken (in 2015 hoger dan 13.4 (2013));
- Het toenemen van het percentage ouders dat 18 jaar of ouder een goede startleeftijd voor het drinken van alcohol vindt (in 2016 hoger dan 60% (2014));
- Verhoging van het percentage alcoholverstrekkers (horeca, supermarkten, cafetaria en sportkantines) dat de nieuwe leeftijdsgrenzen naleeft (in 2015 hoger dan 49% (2014));
- Het verminderen of gelijk blijven van het aantal alcoholvergiftigingen (in 2015 lager dan 26 (2014));
- (indirect) Het aantal alcohol gerelateerde incidenten waarbij jongeren zijn betrokken en dat door de politie is geregistreerd, is afgenomen. Nader onderzoek leert dat incidenten niet als zodanig geregistreerd worden. Dit betekent dat ook niet expliciet via cijfers kan worden aangegeven welke doelstelling behaald moet worden.

De doelen voor 2015/2016 zijn een variant op de doelen van de integrale aanpak van 2006 tot en met 2014. Dit keer wordt er echter verbetering op alle terreinen verwacht ten opzichte van de laatste cijfers.

Verbindingen tussen de handhavings- en preventieactiviteiten

Preventie (educatie en bewustwording) en handhavingsactiviteiten in het kader van 'Samen aan de slag' moeten zo veel mogelijk parallel plaatsvinden om het riskante alcoholgebruik van jongeren aan te pakken.

Belangrijke aandachtspunten die specifiek uit de verbinding preventie en handhaving naar voren komen zijn:

a. eenduidige boodschap

Om de verbindingen vast te leggen is het structureren en coördineren van de communicatie over jeugd en alcohol essentieel. Het besluit om samen te werken vraagt dan ook om een regionale vormgeving van de communicatiestrategie en een centrale boodschap. Communicatie versterkt het effect van handhaving en heeft invloed op de subjectieve pakkans. Bijv. BOA's benaderen jongeren en ouders met eenzelfde boodschap als binnen andere preventie-activiteiten gebeurt.

- b. signalen vanuit handhaving dienen als input voor bijstellen van preventie activiteiten.**
Bijv. als tijdens toezicht/handhaving blijkt dat juist bepaalde groepen/scholieren veel alcohol drinken dan kan de voorlichting (richting scholen e.d.) daarop inspelen.
- c. signalen vanuit preventie (educatie en bewustwording) dienen als input voor handhaving.**
Bijv. uit jongerencontacten of oudergesprekken kunnen nieuwe of andere hotspots komen boven drijven.
- d. gezamenlijke acties tijdens evenementen**
Inzet van voorlichting bij evenementen waarbij tegelijkertijd toezicht en handhaving plaatsvinden.
- e. heldere organisatiestructuur**
Hierin zijn de rol- en taakverdeling van de GGD, centrumgemeente, regiogemeenten en andere partners van 'Samen aan de Slag' weergegeven.

De aandachtspunten zijn of worden in 2015/2016 meegenomen in de uitwerking van de plannen van aanpak. De projectleider van 'Samen aan de Slag' en de manager Handhaving van de (centrum) gemeente Hilversum dragen zorg voor de afstemming.

1.6 Regie, projectleiding en communicatie

Regie

Hoe de regie op de verschillende niveaus is geregeld, staat hieronder:

Bestuurlijk niveau

Regie voor het preventiedeel ligt bij de wethouders gezondheidszorg
Regie voor handhaving ligt bij de burgemeesters

Uitvoeringsniveau

Regie voor het preventiedeel ligt bij de GGD
Regie voor handhaving ligt bij de manager toezicht handhaving

Lokaal niveau

De lokale regisseur is verantwoordelijke voor de afstemming van taken en activiteiten binnen de gemeente en met lokale organisaties als CJG

Bestuurlijk niveau

Minimaal eenmaal per jaar worden de wethouders gezondheidszorg en burgemeesters (in kader van handhaving) geïnformeerd over de stand van zaken. Indien er aanleiding toe is, zijn er meer contactmomenten mogelijk. Het initiatief hiertoe ligt bij de GGD.

Projectleiding

Uit het onderzoek van STAP en Trimbos dat in juni 2013 gepubliceerd is, blijkt dat een van de belangrijke procesfactoren voor een succesvolle integrale aanpak van riskant alcoholgebruik jeugd, een deskundige en gedreven projectleider is. Projectleiding is nodig om de lijnen uit te zetten en te bewaken en te zorgen dat alle partijen aan de slag gaan en blijven, opdat er inderdaad sprake is van Samen aan de slag tegen riskant alcoholgebruik jeugd en er resultaat geboekt kan worden. De

projectleiding levert de GGD; deze is verantwoordelijk voor de educatie en voorlichtingsactiviteiten en afstemming met de manager handhaving van de centrumgemeente.

Manager toezicht en handhaving centrumgemeente

Nu toezicht en handhaving aan de gemeenten zijn overgedragen heeft de manager handhaving van de centrumgemeente een expliciete rol bij de inzet en verantwoording van de toezicht en handhavingsactiviteiten in de regio, alsook bij de afstemming met de educatie en voorlichtingsactiviteiten.

Communicatie algemeen

Om bestuurlijk, uitvoerend en publiek draagvlak voor de aanpak van riskant alcoholgebruik te behouden is het belangrijk om met regelmaat te publiceren over de voortgang van het project en nieuwe ontwikkelingen. Hiertoe wordt een projectnieuwsbrief uitgegeven, worden persberichten geschreven en teksten aangeleverd t.b.v. de gemeentepagina en sites van gemeenten en samenwerkingspartners. Ook worden er presentaties gegeven op overleggen van bestuurders, beleidsmedewerkers en samenwerkingspartners.

Alcoholmatigingsbeleid heeft alleen kans van slagen wanneer de boodschap en bijpassende maatregelen in een groot aantal settings vanuit eenzelfde grondgedachte worden genomen. Communicatie is van essentieel belang om verbinding en synergie te creëren. De aandacht rond de nieuwe boodschap: geen alcohol onder de 18 e.d., zal worden gecontinueerd. Voor de handhavingscommunicatie zal samen met de centrumgemeente voor toezicht en handhaving (Hilversum) een communicatieplan worden opgesteld (zie hoofdstuk 4).

Regierol gemeenten

Gemeenten hebben ten aanzien van de te onderscheiden settings verschillende sturingsmogelijkheden. Bij de openbare ruimte en evenementen heeft de gemeente al jaren een directe rol (bijv. via de APV). Met de komst van de nDHW, waarbij de handhaving naar de gemeenten is gegaan, zijn ook de alcoholverstrekkers meer onder invloed van de gemeenten komen te staan. Dit geldt ook voor de sportverenigingen, die voorheen vooral indirect te beïnvloeden waren d.m.v. bijv. het aanscherpen van subsidievoorwaarden. Het verkrijgen van draagvlak onder ouders, jongeren en scholen is door de gemeenten minder direct te beïnvloeden. De gemeente kan hierbij wel een ondersteunende en stimulerende rol vervullen. Tijdens de structurele overleggen met schoolbesturen, sportverenigingen en horeca kan riskant alcoholgebruik bijv. een terugkerend agendapunt zijn.

Goed alcoholbeleid vraagt om een integrale benadering met interventies vanuit meerdere settings. Bestuurlijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid vanuit diverse sectoren (gezondheid, jeugd, handhaving, openbare orde, veiligheid, sport en onderwijs) zijn belangrijke randvoorwaarden voor het welslagen. Deze uiteten zich in beleidsmatige en uitvoerende inzet op de diverse terreinen, die op elkaar afgestemd moeten zijn om elkaar te versterken.

Om de lokale activiteiten van de diverse gemeentelijke afdelingen op elkaar af te stemmen en te stimuleren *wordt voorgesteld dat er per gemeente een lokaal regisseur wordt aangewezen die dit structureel bewaakt* (zie hoofdstuk 4 en bijlage 2).

1.7 Evaluatie, monitoring en beleid

De GGD houdt, in het kader van het programma Samen aan de Slag, bij welke interventies waar ingezet worden en evalueert geregeld bij diverse partijen of interventies goed lopen, het aanbod

bevalt en of aangepast moet worden. Ze participeert hiervoor in diverse werkgroepen, t.w. werkgroep handhaving, werkgroep Boete of Kanskaart, werkgroep alcohol jeugd en JGZ.

Via *E-Movo* in klas 2 en klas 4 die om de vier jaar gehouden wordt op VO scholen wordt een indruk gekregen van het effect van de interventies op het alcoholgebruik van jongeren. Inmiddels is 2 keer een telefonisch *onderzoek onder ouders* gehouden om zicht te krijgen op de tolerantie en houding van ouders ten aanzien van alcoholgebruik door jongeren. In 2014 is dit onderzoek herhaald vooral om de invloed van de nieuwe leeftijdsgrens op de houding en het gedrag van ouders te peilen. Ook in 2016 zal dit onderzoek worden ingezet

Hiernaast geven jaarlijkse *Mysteryshopacties* goed zicht op de naleving door alcoholverstrekkers van de leeftijdsgrens voor alcoholverkoop.

Tijdens de *structurele overleggen* tussen de GGD, de centrumgemeente Hilversum en de werkgroep handhaving en preventie worden signalen vanuit de preventie aan de handhaving doorgegeven en vice versa (ervaringen en controlerapporten BOA's, hotspots e.d.). Dit geldt ook voor de overleggen tussen de GGD en de Jeugdgezondheidszorg, Ter Gooi ziekenhuizen en de werkgroep Boete of Kanskaart.

Naar aanleiding van signalen, evaluatie en monitoring worden zo nodig beleidsadviezen gegeven en kan evt. tot bijstelling van het Preventie en Handhavingsplan en/of jaarlijkse uitvoeringsplannen worden overgegaan.

Voorliggend Preventie en Handhavingsplan zal in het eerste kwartaal van 2016 in zijn totaliteit worden geëvalueerd, zodat evt. voorstellen voor beleidswijzigingen voor de volgende beleidsperiode tijdig kunnen worden meegenomen.

Hoofdstuk 2.

Educatie en voorlichtingsactiviteiten 2015 t/m 2016

2.1 Inleiding

Gedragsverandering van ouders, jongeren en alcoholverstrekkers vraagt om een lange adem. Continuering van de in de afgelopen jaren ingezette succesvolle interventies is dan ook nodig om resultaat inzake riskant alcoholgebruik jeugd en naleving leeftijdsgrenzen te behouden. Bovendien geldt dat steeds weer nieuwe generaties jeugdigen in de verleiding kunnen komen en steeds weer nieuwe groepen ouders en jeugdigen op hun verantwoordelijkheid moeten worden aangesproken én regelmatige controles van leeftijdsgrenzen bij alcoholverstrekkers nodig zijn om verslapping van de aandacht voorkomen, tegen te gaan. De verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar en het binge drinken (op één gelegenheid 5 of meer glazen alcohol) vergen extra inspanning. Educatie is nodig voor bewustwording van de risico's van riskant alcoholgebruik en om draagvlak te creëren voor de maatregelen. De uitleg dat regels niet bedoeld zijn om het ondernemers, verenigingen, jongeren of ouders lastig te maken, maar dat regelgeving nodig is ter bescherming van de volksgezondheid en veiligheid, is essentieel.

2.2 Educatie en voorlichtingsactiviteiten 2015 tot en met 2016

In deze paragraaf worden de interventies beschreven die worden ingezet om de in hoofdstuk 1 geformuleerde doelen te bereiken.

Voorlichtingsactiviteiten gericht op ouders en jongeren onder de 18 jaar

Norm: 'Geen alcohol onder de 18', m.i.v. 2014 'onder de 18 strafbaar'.

De succesvolle interventies op scholen en bij JGZ worden gecontinueerd. Dat wil zeggen: aandacht voor de risico's van alcohol bij de periodieke onderzoeken van JGZ bij groep 7 en klas 2, bij lessen in de onderbouw van het VO, bij ouderbijeenkomsten op school.

Het ondersteuningsaanbod voor het VO, waarbij scholen actief gestimuleerd worden om aandacht te besteden aan alcohol, blijft gehandhaafd: via lessen, ouderactiviteiten en heldere regels rond alcohol bij feesten en kampen. Hiervoor wordt er jaarlijks een ondersteuningsaanbod samengesteld.

Belangrijke basis voor inzet/aanpassen interventies is het ouderonderzoek, dat regelmatig wordt uitgevoerd. In dit onderzoek wordt nagegaan hoe ouders aankijken tegen het alcoholgebruik van hun kinderen, de nieuwe wetgeving en hoe zij hun eigen rol hierin zien. Met dit onderzoek zet de GGD ouders aan het denken en kan de GGD haar activiteiten en informatie beter afstemmen op de vragen van ouders. In 2016 wordt het ouderonderzoek opnieuw ingezet.

Plusproduct gemeenten

Tot en met 2011 kreeg elke VO-school € 500 subsidie (vanuit de extra projectgelden die de GGD hiervoor ontving) op een interactieve theatervoorstelling, mits ze ook voorlichting aan ouders geven en heldere regels opstellen voor schoolkampen en schoolfeesten. Deze stimulans werkte. Vanaf 2012 is er geen projectfinanciering meer voor de voorstellingen en is financiering afhankelijk van de beslissing van individuele gemeenten.

Voorlichtingsactiviteiten gericht op ouders

De voorlichting over de risico's van alcoholgebruik communiceren wij via de normen 'geef regels mee, geen alcohol onder de 18 jaar' en voor 18-plussers en degenen die al onder de 18 jaar drinken: "drink niet of met mate" alsook opvoedtips rond veilig uitgaan o.a. 'geef het goede voorbeeld'.

Via ouderbijeenkomsten op school, via de (sociale) media, individuele brief worden deze normen uitgedragen.

In 2012 is als pilot de campagne '30 dagen zonder alcohol' ontwikkeld gericht op volwassenen in het algemeen en ouders in het bijzonder. Doel is bewustwording van eigen alcoholgebruik en voorbeeldfunctie voor de jeugd. Gezien de positieve reacties, is deze in 2013 intensiever uitgezet en in 2014 geprofessionaliseerd. Met behulp van subsidie van de Academische Werkplaats is in de loop van 2014 een effectonderzoek uitgevoerd. Ook in 2015 en 2016 zal de campagne worden uitgevoerd.

Voorgesteld wordt om in 2014/2015 tevens een voorlichtingsbijeenkomst voor ouders over veilig uitgaan te ontwikkelen. Deze kan door de JGZ/CJG medewerkers en medewerkers van Jellinek uitgevoerd worden (zie hoofdstuk 4)

Voorlichtingsactiviteiten gericht op jongeren

De voorlichting over de risico's van alcoholgebruik communiceren wij via de norm "geen alcohol onder de 18 jaar" en voor 18-plussers en degenen die al onder de 18 jaar drinken: "drink niet of met mate", onder 18 strafbaar, gezond en veilig uitgaan. Via o.a. scholen, ouders, sociale media, evenementen en PGO JGZ klas 4 (i.o.) worden deze normen uitgedragen en kan hier met jongeren over gesproken.

Om het overmatig drinken van jongeren aan te pakken, is in 2012 eenmalig extra financiering ontvangen voor een campagne. Deze campagne is voorbereid door een studenten-communicatiebureau, dat onderzocht heeft welke gedragsbepalende factoren van belang zijn voor een campagne onder jongeren. De campagne is in de zomer van 2014 als pilot ingezet bij diverse evenementen onder het motto van LEF: lekker een frisse en heb lef om nee te zeggen. Het publiek wordt door een promotieteam op ludieke wijze toegesproken en frisse alternatieven worden aangeboden (cocktailbar met verse alcoholvrije cocktails).

Met deze eenmalige campagne is het overmatig alcoholgebruik van jongeren van 15, 16 en ouder echter niet opgelost.

Voorgesteld wordt om jaarlijks extra activiteiten aan te bieden aan deze doelgroep via sociale media, evenementen en of lessen in de bovenbouw van het VO over veilig en gezond uitgaan.

Plusproduct gemeenten:

Voorlichting bij evenementen 2015 en 2016 (na evaluatie jongerencampagne)

Voorlichtingsactiviteiten en advies alcoholverstrekkers in combinatie met Mysteryshopactie

Per 1 januari 2013 is de handhaving van de leeftijdsgrenzen van de DHW overgeheveld van de Voedsel en Warenautoriteit (VWA) naar gemeenten. De overheveling van de handhavingstaak naar de gemeenten biedt een kans voor gemeenten om actiever, via voorlichting en handhaving, in contact te zijn/komen met alcoholverstrekkers.

De handhavende en voorlichtende activiteiten gericht op alcoholverstrekkers, openbare orde en veiligheid zijn in principe taken van de gemeenten en politie. De GGD heeft met name een adviesfunctie ten aanzien van versterkende voorlichtings- en preventieactiviteiten en levert halffabricaten aan gemeenten voor o.a. de terugkoppeling van de Mysteryshopactie, de nieuwe Drank en Horecawet, de verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar en de strafbaarstelling van jongeren onder de 18 met alcohol. Ter ondersteuning van alcoholverstrekkers kan de gemeente overwegen een training voor barpersoneel/barvrijwilligers aan te bieden.

De Mysteryshopacties vormen vanaf 2014 in het kader van de nieuwe handhavingstaak van gemeenten een structureel onderdeel van dit beleid. Bij de reguliere alcoholverstrekkers blijkt deze interventie een belangrijke zet in de goede richting te geven. Essentieel onderdeel hierbij is de handavingscommunicatie, zoals de terugkoppeling van de resultaten van de Mysteryshopactie naar de alcoholverstrekkers en een follow-upgesprek met de gemeenten. Communicatie over de handavingsacties zelf heeft een uitstralende werking naar jongeren en alcoholverstrekkers die niet zijn gecontroleerd. Het draagt bij aan de subjectieve pakkans. Voorgesteld wordt om in 2015 een handavingscommunicatieplan op te stellen (zie verder handhaving, hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4).

Plusproduct gemeenten

Training barpersoneel. Uitvoering door instelling voor Verslavingszorg.

Uit de meest recente mysterieshop is gebleken dat met name de paracommerciële instellingen (met name sportverenigingen) en horeca achter blijven op het gebied van naleving van de leeftijdsgrens voor alcoholverstreking.

Voorlichting gericht op comazuipers en ouders

Naast het jaarlijks analyseren van de cijfers inzake comazuipen en het verzorgen van de communicatie hieromtrent wordt door de GGD (regie) samen met Tergooi gekeken naar mogelijke verbeteringen in de aanpak/nazorg van comazuipers. Tergooi en Jellinek zijn verantwoordelijk voor de behandeling en nazorg van de comazuipers (en hun ouders) die zijn opgenomen in verband met terugvalpreventie. Jellinek verzorgt het nazorgtraject. Dit wordt gefinancierd vanuit reguliere middelen van Jellinek.

Voorlichting overtreders in openbare ruimten (Boete of Kanskaart) en ouders

Per 1 januari 2013 was er sprake van een verbod op alcohol in openbare ruimten voor jongeren onder de 16 jaar, sinds 1 januari 2014 geldt dit voor jongeren onder de 18 jaar. De handhaving hiervan ligt in handen van gemeenten en politie.

In dit kader wordt voorgesteld om de Boete of Kanskaart-interventie (BOK) te continueren en/of uit te breiden. Deze interventie wordt ingezet voor jongeren die onder invloed van alcohol een strafbaar feit plegen, zoals overlast of vandalisme. Jongeren wordt een cursus aangeboden, een leerstraf, die door de verslavingszorg in de regio, de Jellinek, wordt uitgevoerd. Ook de ouders worden uitgenodigd voor een bijeenkomst. De meerwaarde van de BOK zit in het feit dat het een interventie is voor jongeren én hun ouders. Voorts betreft het een leeftijdsgroep die nog bij te sturen is/grenzen aan kan leren.

De BOK-interventie is binnen de regio positief geëvalueerd en begint een reguliere verwijzing te worden voor de politie. In 2011, 2012 en 2013 zijn 10 resp. 8 en 6 cursussen georganiseerd. Voor 2014 is er ook nog financiële (rest) ruimte voor een aantal cursussen. De GGD heeft bij deze interventie steeds een rol in de evaluatie en monitoring.

Het voorstel is de inzet BOK te continueren als reguliere activiteit en op te nemen binnen de begroting van veiligheid/openbare orde. Dit indien de landelijke evaluatie positieve resultaten laat zien. Deze evaluatie is eind 2014 gereed.

Beleidsadvisering en ondersteuning scholen

Scholen worden tweemaal per jaar geattendeerd op het ondersteuningsaanbod van de GGD. Ook krijgen ze op verzoek advies over lessen, informatie aan ouders en over schoolbeleid, regels rond feesten en kampen. Tevens is het mogelijk een instructie voor e-learning materiaal te krijgen en advies over invulling maatschappelijke stage. Ook het lenen van een blaasapparaat om het indrinken bij schoolfeesten te voorkomen, behoort tot de mogelijkheden. Hier wordt jaarlijks door minstens de helft van de scholen gebruik van gemaakt.

Plusproduct gemeenten

Leerkrachten van scholen voor voortgezet onderwijs ontvangen een training waarbij het signaleren van problematisch alcoholgebruik onder leerlingen centraal staat. Het beoogde doel is dat leerkrachten voldoende vaardigheden hebben om vroegtijdig te signaleren dat het niet goed gaat met een leerling. Uitvoering door instelling verslavingszorg.

Beleidsadvisering en ondersteuning sportverenigingen

Het project 'Alcohol en sportverenigingen' was binnen 'Samen aan de slag' een apart door de provincie gefinancierd project, waarbij sportverenigingen ondersteuning kregen bij het alcoholbeleid van de verenigingen, d.m.v. advies over informatie voor ouders, jeugdleiders, barvrijwilligers en beleid en regels rond feesten en toernooien. De extra aanpak had beperkt succes. Met de nieuwe DHW hebben gemeenten een actievere taak in het toezien op vergunningen en handhaving naleving leeftijdsgrenzen gekregen. Dit biedt nieuwe mogelijkheden om onverantwoord gedrag van sportkantines aan te pakken (bijv. de zgn. derde helft).

Sportkantines worden meegenomen in de Mysteryshopacties en in de verscherpte handhaving van reguliere alcoholverstrekkers. Hierop aansluitend kan de GGD gemeenten adviseren over preventie en voorlichtingsactiviteiten bij de sportverenigingen en halffabricaten aanleveren. In het verleden werden in dit kader o.a. waterflesjes met de norm 'geen alcohol onder de 16' aangeboden aan sportverenigingen t.b.v. toernooien. Hier was veel belangstelling voor. Ook hebben gemeenten en sportkantines een lijst met tips gekregen voor alcoholmatigingsbeleid jeugd.

Plusproduct gemeenten

Inzet waterflesjes, IVA-training barpersoneel en/of Frizze sportkantineprijs.

Beleidsadvisering en ondersteuning rond evenementen

In 2014 is de checklist evenementen geactualiseerd in het kader van de nDHW en wordt voorafgaand aan de vergunning met aanvragers gecommuniceerd. In 2014 is de jongerencampagne tijdens een aantal evenementen ingezet.

Plusproduct gemeenten

Deze jongerencampagne kan jaarlijks tijdens evenementen door gemeenten als plusproduct worden ingezet.

Plusproduct gemeenten

Hiernaast gaat de gemeente er voor kiezen om actief verantwoord alcoholbeleid bij evenementen te stimuleren door de inzet van polsbandjes, ID-swipers en training barpersoneel.

Hoofdstuk 3.

Handhaving; naleving leeftijdsgrenzen alcohol DHW

3.1 Doel

Het doel van het toezicht op de Drank- en Horecawet is: verantwoorde alcoholverstrekking door ondernemers/paracommerciëlen met kennis van zaken en volgens de geldende regels. Hieronder wordt verstaan dat alleen mensen die de juiste leeftijd hebben alcohol kunnen krijgen, waarbij de wet en de plaatselijke verordeningen in acht worden genomen.

Om het doel te bereiken zullen ondernemers en alcoholgebruikers op de hoogte moeten zijn van de regels en deze regels moeten naleven. Dit wordt gerealiseerd door het geven van voorlichting over de regels aan uitbaters en alcoholgebruikers en het uitvoeren van controles ter plekke, zo nodig gevolgd door het opleggen van sancties. Om de resultaten meetbaar te maken zal het naleefgedrag worden gemonitord, onder andere door het houden van een jaarlijkse mysteryshopactie en analyse van de behaalde controleresultaten.

3.2 Regionale aanpak van toezicht

Binnen de regio Gooi en Vechtstreek is een *Plan van Aanpak* opgesteld voor het implementeren van de nieuwe taak (Plan van Aanpak uitvoering toezicht Drank- en horecawet, gemeenten Gooi en Vechtstreek, versie 2.1, november 2012). Op basis hiervan is er voor gekozen om het toezicht op de Drank- en Horecawet gezamenlijk uit te voeren. Op 12 december 2012 hebben de burgemeesters van de regiogemeenten zich uitgesproken voor gezamenlijke uitvoer in de vorm van een centrumgemeente. Het streven was om in het 2e kwartaal 2013 het toezicht operationeel te hebben. Uiteindelijk hebben de gemeenten Wijdemeren en Weesp hiervan afgezien aangezien zij deelnemen aan een ander samenwerkingsverband.

Hilversum is in dit kader centrumgemeente en heeft drie toezichthouders in dienst genomen die vervolgens de opleiding hebben afgerond. Medio 2013 zijn deze toezichthouders, allen Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA), met hun werkzaamheden gestart. De taakverdeling tussen de dienstverlenende centrumgemeente en de regiogemeenten en de wijze waarop de dienstverlenende centrumgemeente de taak zal uitvoeren is vastgelegd in een *bedrijfsplan*. Daarnaast is een *samenwerkingsovereenkomst* van kracht, waardoor de toezichthouders van Hilversum op de grondgebieden van de partners hun werkzaamheden kunnen uitvoeren.

De toezichthouders rapporteren aan de gemeenten. Deze pakken vervolgens, in het geval van overtredingen, zelf de handhaving op, aan de hand van een vastgesteld *stappenplan*.

Door de samenwerking binnen het model van een centrumgemeente met partners zoals politie, OM en brandweer wordt het mogelijk de toezichtstaak op een robuuste manier (kwetsbaarheid verlagen) uit te voeren waarbij het regionaal beleid eenduidig wordt uitgedragen. Opzet is om voldoende, goed opgeleid personeel te hebben voor het uitvoeren van de taak. Daarnaast kunnen door efficiënt te werken en het onderbrengen van de taak bij een bestaande organisatie de kosten laag worden gehouden. Door samenwerking binnen een centrumgemeente is er geen winstoogmerk.

De afspraken over de samenwerking binnen het model van de centrumgemeente zijn vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst met de regiogemeenten. Hierin zijn de taken die de centrumgemeente gaat uitvoeren en de omvang van de werkzaamheden voor de jaren 2013, 2014 en

2015 (het meerjarenprogramma) vastgelegd. Bij positieve evaluatie zullen er voor continuering in 2016 opnieuw afspraken worden gemaakt tussen centrumgemeente en de andere regiogemeenten

3.3 Risico analyse

In 2012 heeft een inventarisatie plaatsgevonden van alle alcoholverstrekpunten in de regio. Tegelijkertijd zijn daarbij de hotspots aangegeven. Dit zijn alcoholverkooppunten waarbij vanwege aard, locatie of doelgroep, het risico groot is dat jongeren onder de 18 jaar er zelf alcohol kunnen kopen en/of drinken. In de regio bleken er op dat moment 1.060 alcoholverkooppunten te zijn, waaronder 280 hotspots. De alcoholverstrekpunten zijn nader verdeeld in types: cafés, supermarkten, restaurants, etc.

Hotspots kennen een hoog risicoprofiel: drankverstrekkers die aan het hotspotcriterium voldoen, waarbij het risico op overtreding van de regels van de Drank- en Horecawet aanzienlijk is. Dit kan zijn op grond van eerdere overtredingen, klachten of op grond van het mysteryshop onderzoek dat jaarlijks in de regio wordt uitgevoerd. Andere alcoholverstrekpunten kennen een lager risicoprofiel. Dit zijn bijvoorbeeld drankverstrekkers zoals restaurants.

3.4 Werkwijze/controle en handhaving naleving leeftijdsgrenzen

Op grond van het bovenstaande is gekozen voor een gecombineerde aanpak die zowel risico gestuurd (te weten de hotspots) als algemeen is. Aan de onderscheiden typen alcoholverstrekpunten, niet zijnde hotspot, zijn bezoekfrequenties verbonden:

- restaurants	1 x per 2 jaar
- hotels	1 x per 2 jaar
- cafés	1 x per 2 jaar
- supermarkten	1 x per jaar
- slijterijen	1 x per jaar
- snackbars	1 x per jaar
- paracommercie	1 x per 2 jaar
- overige en vraagtekens	1 x per 2 jaar
- evenementen	bezoeken (met prioritering van Koningsdag, Hilversum Alive en Hilversum On Air of soortgelijke evenement)
- nachtclubs	1 x per jaar

Hotspots worden minimaal twee keer per jaar bezocht, waarbij het ook gaat om leeftijdscontroles. Zo nodig, op verzoek van de betreffende gemeente of indien de bevindingen hier aanleiding toe geven, kan een hotspot vaker gecontroleerd worden. Het spreekt voor zich dat bij hotspotcontrole met name de controle op het verstrekken aan minderjarigen centraal staat. De prioritering van de hotspots wordt jaarlijks meegenomen in het gemeentelijk uitvoeringsprogramma toezicht en handhaving. De prioritering voor 2015 wordt omstreeks 1 december 2014 vastgelegd.

In de bijeenkomst van 9 oktober 2014 in de raadzaal van Hilversum rond het thema 'Alcohol en Jeugd' kwam na een levendige bijeenkomst als (deel)conclusie naar voren dat meer integrale samenwerking cruciaal is en dat normen breed moeten worden uitgedragen en voorbeeldgedrag van ouders etc. een positief effect heeft op het drinkgedrag van jongeren. Afsproken is in kader van PPH om een dergelijke bijeenkomst de komende jaren, ten minste jaarlijks te houden om de ontwikkelingen met elkaar te delen.

Uit de mysterieshopacties, welke gehouden zijn in dit voorjaar/zomer kwamen als actiepunten/aanbevelingen naar voren dat komend jaar meer controles nodig zijn voor de para-

commerciële instellingen en de reguliere horeca. Daarnaast werd o.a. voorgesteld om training te geven aan barpersoneel bij para-commerciële horeca, training en signalering van scholieren, voorlichting bij evenementen. De uitwerking van de plannen vind u in bijlage 1 van de nota.

In ieder geval wordt in de planning voor 2015 rekening gehouden met de constatering van toezichthouders, de mysteryshopactie en de punten zoals besproken in de vergadering van 9 oktober 2014.

Het toezicht op en handhaving van de Drank- en horecawet bestaat uit verschillende onderdelen.

1. Toezicht houden middels het uitvoeren van controles:
 - a. basiscontrole, betreft controle op de vergunning en het naleven van de algemene regels, bv:
 - is er een geldige vergunning?
 - is de juiste leidinggevende aanwezig?
 - houdt men zich aan de sluitingstijden?
 - houdt men zich aan de regels van de plaatselijke verordeningen zoals de para-commerciële verordening (Verordening Drank- en Horecawet Hilversum 2014)?
 - wordt voldaan aan basale bouw- en milieukundige eisen (bijv. nooduitgangen, brandblussers, onbeheerd hinderlijk afval, ernstige geluidshinder)?
 - b. leeftijdscontrole, betreft controle op het verstrekken van alcohol aan personen jonger dan de wettelijk toegestane leeftijd (18 jaar).
 - c. controle bij evenementen, zowel op vergunning/ontheffing als leeftijdscontrole.
 - d. controle op het bezit van alcohol door jongeren onder de 18 in de openbare ruimte indien gesignaleerd tijdens controle onder a, b of c..
2. Handhaving. De volgende handhavingsinstrumenten zijn beschikbaar:
 - a. Bestuurlijke boete opleggen
 - b. Proces verbaal opgemaakt door een BOA (artikel 45, 21, 20 lid 6 en 7)
 - c. Intrekken/schorsen DHW-vergunning
 - d. Tijdelijk stilleggen alcoholverkoop in de detailhandel
 - e. Toepassen bestuursdwang (sluiting, bezoekers verwijderen)
 - f. Dwangsom
3. Voorlichting geven over de wet- en regelgeving. Dit betreft het informeren van ondernemers, vrijwilligers van paracommerciële instellingen en klanten over de regels. Een deel van deze voorlichting zal ter plekke door de BOA's worden gedaan. Tijdens de controles kan worden geconstateerd dat een bredere voorlichting op een bepaald vlak wenselijk is. Vanuit de centrumgemeente zal in dit geval een voorstel aan de regiogemeenten worden gedaan om deze voorlichting op te pakken. Door de GGD in samenwerking met de ambtenaren gezondheidsbeleid/jeugdbeleid van de gemeenten zal algemene informatie over alcoholmisbruik en gezondheid aan jongeren, scholen en ouders worden gegeven. Dit valt buiten de taak van de centrumgemeente.
4. Monitoren van het naleefgedrag door middel van het uitvoeren van een mysteryshop actie en analyse van de controleresultaten. Vanuit de centrumgemeente zal jaarlijks een mysteryshop actie worden georganiseerd waarbij gegevens over het naleefgedrag in alle regiogemeenten worden verzameld.
5. Handhavingscommunicatie.

Handhavingsprotocol

Indien door een bevoegd opsporingsambtenaar overtredingen worden geconstateerd wordt hiervan een boeterapport opgemaakt. Uitgangspunten voor het optreden conform het handhavingsprotocol zijn:

- Indien na de 1e constatering een waarschuwing is gegeven, dient de 2e constatering in alle gevallen binnen een periode van 2 jaar gedaan te worden, om een maatregel op te kunnen leggen. Indien er na de waarschuwing een periode van meer dan 2 jaar is verstreken, wordt er bij een volgende constatering opnieuw een waarschuwing gegeven en wordt gehandeld alsof het de eerste overtreding betreft;
- Een gegeven waarschuwing geldt niet alleen voor het geconstateerde feit, maar geldt als een algemene waarschuwing. Dit betekent dat als er binnen 2 jaar na deze waarschuwing een andere overtreding geconstateerd wordt, de waarschuwingsstap wordt overgeslagen, indien een waarschuwing vereist is volgens het overzicht;
- Indien er een bestuurlijke maatregel is opgelegd en vervolgens wordt er gedurende 5 jaar geen overtreding geconstateerd, dan wordt bij de eerstvolgende constatering weer eerst gewaarschuwd, indien een waarschuwing vereist is volgens het overzicht;
- Voor zover de sanctie een bestuurlijke boete betreft, zijn de bepalingen van het besluit Bestuurlijke boete Drank en Horecawet leidend, o.a. ten aanzien van de recidivetermijn;
- Indien er een 3e of 4e constatering plaatsvindt, en hiervoor geen specifieke maatregel wordt genoemd in dit overzicht, beslist de burgemeester of nogmaals een zelfde maatregel wordt genomen of dat een verzwaring van de maatregel als genoemd voor de 2e constatering plaatsvindt.

Overige zaken

Communicatie

Het blijft van groot belang aan te geven waarom het Preventie- en Handhavingsbeleid rond het thema alcohol essentieel is voor de volksgezondheid en de veiligheid in de regio. Het zet het onderwerp op de agenda, houdt het levend en maakt het bespreekbaar.

Voor een optimaal effect van de gekozen aanpak voor alcoholmatiging is communicatie van wezenlijk belang. Het effect van zowel de handhavingsinterventies als de preventieve interventies nemen sterk in kracht toe door het inzetten van structurele en strategisch geplande communicatie

De controle

De feitelijke controle van de bevoegde opsporingsambtenaar is de meest directe vorm van communicatie. Het is dan ook essentieel dat de controleur de controle uitvoert op de voorgeschreven wijze en zich passend gedraagt bij 'het zijn van een Autoriteit'. Ook de professionaliteit van de handhaver is namelijk van invloed op het nalevingsgedrag van zowel de jongeren als de ondernemer.

Signalering

De fysieke aanwezigheid van de controleur is ook een vorm van communicatie. Het is niet alleen van belang om onzichtbaar te controleren, maar evenzeer belangrijk om zichtbaar in het uitgaansleven aanwezig te zijn. Deze communicatie ter plaatse maakt de handhaving zichtbaar en versterkt het effect op de subjectieve pakkans. Maximaal effect wordt bereikt door zowel opvallende als onopvallende controles uit te voeren.

Handhavingscommunicatie

Dit is de communicatie over de handhavingsactie zelf. Het feitelijk communiceren over controleacties heeft een uitstralende werking naar jongeren en ondernemers die niet zijn gecontroleerd. Het draagt bij aan het verhogen van de subjectieve pakkans. GGD en centrumgemeente zullen hiertoe een handhavingscommunicatieplan opstellen (zie hoofdstuk 4).

Planning en Control Cyclus

Jaarlijks wordt op basis van deze beleidsnota per gemeente een uitvoeringsprogramma opgesteld. In enkele gemeentes worden de controles in het kader van de nieuwe Drank en Horecawet opgenomen in het Wabo⁵-uitvoeringsprogramma. Ieder jaar wordt verslag gedaan over de voortgang en in hoeverre de uitvoering heeft bijgedragen aan de te bereiken doelen. Indien nodig, vindt er een bijstelling plaats in het volgende uitvoeringsprogramma.

⁵ Wabo=Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Hoofdstuk 4.

Voorstel inzet en financiering 2015 tot en met 2016

Reeds geaccordeerde extra preventieactiviteiten

-Gezien de nieuwe uitdaging om het binge-drinken van jongeren aan te pakken, de leeftijdsgrens van 18 jaar te implementeren, succesvolle interventies en de samenwerking van handhaving en preventie te continueren, zijn er voor 2014, 2015 en 2016 extra gelden ontvangen van de gemeenten.

-Ten behoeve van de *projectleiding, communicatie en uitvoering* van de voorgestelde preventieactiviteiten van 2015 tot en met 2016, is naast de reguliere inzet van de GGD (0,5 fte), jaarlijks de volgende extra inzet gevraagd: 0,4 fte plus een budget voor voorlichtingsmaterialen, in totaal € 47.000,- Dit budget is in 2013 aan de GGD toegekend.

Wat dit voor de afzonderlijke gemeenten jaarlijks⁶ betekent aan extra reeds toegezegde financiële bijdrage t.b.v. preventie alcohol jeugd, is in onderstaand schema weergegeven.

Verdeling extra jaarlijkse regionale kosten in 2015 en 2016		
	aantal inwoners	kosten
Blaricum	9.000	1.725
Bussum	32.500	6.270
Hilversum	85.100	16.400
Huizen	41.500	8.000
Laren	11.000	2.115
Muiden	6.500	1.250
Naarden	17.100	3.290
Weesp	18.000	3.450
Wijdmeren	23.300	4.500
Totaal	244.000	€ 47.000

-Plusproducten

Hiernaast kan er door gemeenten apart gekozen worden voor plusproducten, d.w.z. extra lokale activiteiten waar extra lokale financiering voor gevraagd zal worden. Kosten hiervoor zijn afhankelijk van de wensen van de gemeenten en opvraagbaar bij de GGD (zie bijlage 1).

Gemeente Hilversum maakt in 2015 gebruik van onderstaande plusproducten:

	Kosten	Aantal
Scholen		
Training signalering	€ 600 per training	8x
Alcoholverstrekkers		
Training barpersoneel	€ 600 per training	4x
Ondersteuning bij evenementen		
Training barpersoneel, polsbandjes en voorlichtingsacties	€ 600 per evenement	3x

⁶ Jaarlijks ontvangen de afzonderlijke gemeenten hiertoe, conform afspraak, een factuur.

De totale kosten voor het inzetten van de plusproducten zijn: €9.000,-

De training voor scholen à €4.800,- wordt bekostigd uit het budget 'Algemeen Jeugdbeleid'. Hiervoor is dekking.

De plusproducten, te weten training barpersoneel para-commerciële instellingen én ondersteuning bij evenementen) is een bedrag gemoeid van €4.200,-. Het bedrag wordt bekostigd uit de budgetten ten behoeve van Toezicht en Handhaving.

Reeds geaccordeerde extra handhavingsactiviteiten

-De *Mysteryshopactie* is in het verleden vanuit projectgelden gefinancierd. Aangezien de Mysteryshopactie een integraal onderdeel van handhaving vormt, is de financiële dekking hiervan met ingang van 2014 binnen het beleidsveld handhaving opgevoerd. De kosten van de Mysteryshopactie bedragen bij jaarlijkse uitvoering €20.000,- per jaar.

De kosten van de controles door BOAs en Mysteryshoppers wordt jaarlijks op basis van aantal bezochte locaties door de centrumgemeente Hilversum bij de regiogemeenten in rekening gebracht.

Nieuwe voorstellen 2015 en 2016

-De *Boete of Kanskaartinterventie* is een onderdeel van het beleidsveld openbare orde en veiligheid. De interventie is in het verleden vanuit projectgelden gefinancierd. *Voorgesteld wordt deze interventie met ingang van 2015 - mits de landelijke evaluatie positieve resultaten toont- als onderdeel van het Preventie en Handhavingsplan op te nemen en vanuit het beleidsveld openbare orde/veiligheid te financieren.* De kosten van de Boete of Kanskaart-interventie, variëren van € 6.000,- tot € 12.000,- per jaar. Dit is afhankelijk van het aantal Halt/BOK-verwijzingen door de politie. Eind 2014 wordt er een voorstel ingediend m.b.t. continuering van de BOK.

-Handhavingscommunicatieplan

Het voorstel is om de ontwikkeling van een handhavingsstrategie door de centrumgemeente i.o.m. de GGD uit te laten voeren. De advisering m.b.t. de ontwikkeling van dit plan zal door de GGD binnen de reguliere uren worden verzorgd. Voor de ontwikkeling en uitvoering van de handhavingsstrategie binnen de centrumgemeente wordt *extra capaciteit* voorgesteld. Hiervoor wordt nog een apart voorstel ingediend.

-Inzet lokaal regisseur

Voorstel is: De aanwijzing van een lokaal regisseur per gemeente met een duidelijk omschreven taak en expliciet toegewezen beleidsruimte (zie bijlage 2).

-Voorstel aansturing, taken en verantwoordelijkheden

Nu de handhaving een belangrijke poot van het alcoholmatigingsbeleid van de gemeenten is geworden, is het aan te bevelen de bestuurlijke en ambtelijke (incl. GGD) taak- en verantwoordelijkheidsverdeling inzake het beleid en de uitvoering opnieuw te bezien.

Samenwerkingsafspraken tussen de centrumgemeente en de GGD moeten in het vierde kwartaal van 2014 worden gemaakt en jaarlijks worden geëvalueerd en zo nodig bijgesteld.

Voorgesteld wordt het voorzitterschap van de werkgroep Preventie en Handhaving te laten rouleren tussen een Portefeuillehouder Gezondheidszorg/Jeugd en een burgemeester (i.v.m. met Portefeuille Openbare orde, Veiligheid en Handhaving).

Verder moet nog worden bezien of de stuurgroep alcohol jeugd nieuw leven moet worden ingeblazen. Tot slot: Beleidsvoorstellen worden ter accordering aan het Portefeuillehoudersoverleg Sociaal Domein voorgelegd.

Bijlage 1

Educatie, beleid en handhaving 2015 t/m 2016

Onderstaand schema biedt een overzicht van de educatie, beleid en handavingsactiviteiten die worden ingezet om de in hoofdstuk 1 geformuleerde doelen te bereiken en de wijze van financiering. Toelichting op de activiteiten staat in hoofdstuk 2 en 3.

Activiteit	Organisatie	Regulier ¹	Extra kosten regio Gezondh ²	Plus- product gemeente ³	Extra kosten regio Veiligheid/ Handhaving
Voorlichting ouders					
Aandacht alcohol in PGO groep 7 en klas 2	GGD/JGZ	x			
Ouderavond alcohol	GGD/CJG		x		
Voorlichtingsmateriaal	GGD/Trimbos	x	x		
Actie 30dagenzonderalcohol	GGD	x	x		
Ouderavond veilig uitgaan	GGD/Jellinek		x	x	
Ouderonderzoek	GGD		x		
Voorlichting jongeren					
Voorl. Bij evenementen			x	x	
Interventie/contactmoment pubers i.o.	GGD/JGZ	x			
Theatervoorstelling VO DNL				x	
comazuipers en ouders		x			
Voorlichting	Tergooi/Jellinek	x			
Overtreders en ouders					
Boete of kanskaart					
cursus	Jellinek/Halt				x5
scholen					
Training signalering	Jellinek			x	
advisering en ondersteuning	GGD	x			
Alcoholverstrekkers					
Toezicht en advies	Centrumgemeente				x4
Advies en handhaving	Gemeente	x			
Mysteryshop-actie	Centrumgemeente/Nuchter				x4
Voorlichting DHW	Gemeente/GGD	x			
Handavingscommunicatie	Centrumgemeente/GGD	x			
Training barpersoneel	Jellinek e.a.			x	
Ondersteuning sportverenigingen					
Advies en voorlichting	Gemeente/GGD	x			
Waterflesjes, IVA-training	Jellinek/GGD			x	
Ondersteuning bij evenementen					
Advies	Gemeente	x			
Training barpersoneel, polsbandjes	Jellinek/GGD			x	
Voorlichtingsactie tijdens evenementen	Jellinek/GGD		x	x	
Algemeen					
Projectleiding overall en educatie	GGD	x	x		
Aansturing toezicht/handhaving	Centrumgemeente	x			
Communicatie algemeen	GGD	x	x		
Evaluatie en monitoring	GGD	x			

- 1 Reguliere inzet wil zeggen: inzet vanuit reguliere uren van de samenwerkende organisaties.
- 2 Extra kosten wil zeggen: extra regionale gelden toegezegd t.b.v. uitvoering, jaarlijks € 47.000,-.
- 3 Plusaanbod: lokaal optioneel extra aanbod. Kosten in relatie met vraag opvraagbaar bij de GGD.
- 4 De controle van/toezicht op alcoholverstrekkers en de (jaarlijkse) mysteryshopactie worden georganiseerd vanuit de centrumgemeente Hilversum afdeling toezicht handhaving. De kosten hiervan worden, vanuit de centrumgemeente in rekening gebracht bij de lokale gemeente op basis van het aantal bezochte verstrekkpunten.
- 5 Afhankelijk van landelijke evaluatie volgt een voorstel om de BOK cursus al dan niet te continueren.

Bijlage 2

Rol lokaal regisseurs/coördinator binnen programma Samen aan de slag tegen riskant alcoholgebruik jeugd

De hieronder weergegeven beschrijving van de rol van de lokaal regisseur/coördinator gaat er vanuit dat de beleidsmedewerker horeca in nauwe afstemming met de beleidsmedewerker gezondheid van de gemeente Hilversum deze rol op zich neemt. De beleidsmedewerker gezondheid is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van de nota lokaal gezondheidsbeleid⁷, die elke 4 jaar moet worden geactualiseerd. Bij alle regiogemeenten neemt het alcoholprogramma een vaste plaats in van het lokaal gezondheidsbeleid. Voor de komende beleidsperiode speelt de borging van succesvolle onderdelen uit de voorgaande periode een belangrijke rol. Lokaal gezondheidsbeleid vereist integraal beleid. Integraal in de zin van betrekken van andere beleidssectoren binnen de gemeente bij dit beleid alsook participanten op deze terreinen buiten de gemeente. Het alcoholprogramma is daar een goed voorbeeld van.

Binnen de gemeentelijke geleding zijn de afdelingen handhaving, openbare orde en veiligheid, sport, onderwijs en welzijn/zorg in meer of mindere mate betrokken. Ten behoeve van de integrale borging van de programma-activiteiten is een meer structurele en systematische inzet van de lokaal regisseur wenselijk. In de gemeente Hilversum kiezen we ervoor de beleidsmedewerker horeca de coördinerende rol te geven.

Binnen het project Samen aan de slag heeft de lokaal regisseur/coördinator de volgende rol:

- op de hoogte zijn van de diverse pijlers van het project en de onderlinge relatie
- op de hoogte zijn van de daadwerkelijke uitvoering (incl. sterke en zwakke kanten) binnen de gemeente
- het elk kwartaal organiseren van een lokaal afstemoverleg alcohol (stand van zaken prestatie-indicatoren, evt. knelpunten en leemten en bijstelling plannen van aanpak), waarbij de relevante afdelingen betrokken zijn (handhaving, vergunningen, gezondheid, sport, communicatie e.d.)
- bestuurders actief informeren over en betrekken bij de voortgang en de resultaten van Samen aan de Slag.

De beleidsambtenaar gezondheidszorg heeft de volgende specifieke rol:

- het programma Samen aan de Slag lokaal vertalen naar de nota lokaal gezondheidsbeleid met betrokken ambtenaren van andere afdelingen
- het stimuleren dat andere afdelingen het alcoholpreventiebeleid opnemen in hun eigen beleidsnota's/werkplannen (sportnota, jeugdnota, nota veiligheid e.d.)

De rol van de lokaal regisseur/coördinator is kort gezegd: het initiëren, stimuleren/aanjagen, ondersteunen/faciliteren, binden en borgen.

Voorstel is de inzet van de lokaal regisseur/coördinator voor min. 8 uur per maand.

⁷ Lokaal gezondheidsbeleid is vaak onderdeel van de nota Wet Maatschappelijke Ondersteuning of wel beleidsnota sociaal domein.

Literatuur:

Reynolds, R.I. (2003). Building Confidence in Our Communities. London: London Drug Policy Forum

STAP, effectief lokaal gezondheidsbeleid, oktober 2012

STAP, de maatschappelijke kosten en schade van alcoholgebruik, december 2010